

PRIVREDNA KOMORA KANTONA SARAJEVO

Broj: 04/ AC/16-21/11
Sarajevo, 17.03.2011. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
VLADA KANTONA SARAJEVO
n/r premijera, gosp. Fikreta Musića,
Reisa Džemaludina Čauševića br. 1
71000 Sarajevo

Poštovani Premijeru,

Poslovni sektor Kantona Sarajevo, putem Komore, je u razdoblju od 2008.god., kada su se pokazali prvi znaci prisustva globalne ekonomske krize u bh privredi, pa sve do marta tekuće, 2011.god. predložio niz strateških mjera, čijom bi se realizacijom pomoglo domaćim firmama, da se, pored postojećih strukturalnih problema, lakše nose sa udarima privredne recesije.

Prijedlozi su sadržani u dokumentu:

„Mjere poslovnog sektora Kantona Sarajevo za rješavanje ključnih problema u privredi i ublažavanje posljedica privredne krize“
koji Vam u prilogu dopisa dostavljamo.

Ovaj integralni pregled mjera poslovnog sektora Kantona usvojio je Upravni odbor Komore na trećoj sjednici, održanoj 22.02.2011. godine, sa zadatkom da se isti dostavi nadležnim organima na sva tri nivoa vlasti.

U dostavljenom dokumentu, pored mjera koje se odnose na nadležnost Kantona, sadržane su i mjere iz nadležnosti Federacije BiH i BiH.

Ovim dokumentom želimo pomoći novoj Vladi Kantona Sarajevo u aktivnostima na pokretanju mjera radi prevazilaženja problema sa kojima se susreće privreda Kantona Sarajevo u tekućem poslovanju i razvoju u fazi recesije.

Privreda očekuje da novoformirana vlast u Kantonu Sarajevo, Federaciji BiH i na državnom nivou, svaka u okviru svojih nadležnosti i u skladu sa objektivnim ekonomskim mogućnostima, što prije shvati ozbiljnost sadašnje situacije i poduzme konkretne korake na realizaciji predloženih mjera.

71000 Sarajevo, La Benevolencija 8
Tel: (00 387 33) 250 100, 250 101, 250 196 Fax: (00 387 33) 250 137, 250 139
www.pksa.com.ba, webmaster@pksa.com.ba

Kako su, na prvom susretu u Komori, 02.03.2011.god., naši stavovi usaglašeni oko neophodnog partnerskog djelovanja za pomoć privredi u vremenu krize, to Privredna komora Kantona Sarajevo očekuje da Vlada Kantona, razmotri predloženo i poduzme konkretne korake iz svoje nadležnosti da se krene u realizaciju istih, te zaustavi trend pada u privredi.

Očekujemo da predstavnici Kantona Sarajevo, koji učestvuju u radu organa na većim razinama vlasti, pruže podršku za realizaciju navedenih mjera koje su iz nadležnosti Federacije BiH i BiH.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK

Kemal Grebo, dipl.oec.

Prilog: «Mjere poslovnog sektora Kantona Sarajevo za rješavanje ključnih problema u privredi i ublažavanje posljedica privredne krize»

Dostavljeno:

- premijer Vlade Kantona Sarajevo, **Fikret Musić**
- ministar privrede, **doc.dr. Rusmir Sendić**
- ministar stambene politike, **Čedomir Lukić**
- ministar prostornog uređenja i zaštite okoliša, **Abid Jusić**
- ministar saobraćaja, **Haris Lulić**
- ministar finansija, **Muhamed Kozadra**

PRIVREDNA KOMORA KANTONA SARAJEVO

**MJERE POSLOVNOG SEKTORA KANTONA SARAJEVO
ZA RJEŠAVANJE KLJUČNIH PROBLEMA U PRIVREDI
I UBLAŽAVANJE POSLJEDICA PRIVREDNE KRIZE**

INTEGRALNI PREGLED MJERA 2008 - mart 2011.god.

Sarajevo, mart 2011.god.

Uvodne napomene

Nadležni organi Komore su odlučili da se integralni pregled Mjera poslovnog sektora Kantona Sarajevo za rješavanje ključnih problema u privredi i ublažavanje posljedica privredne krize (2008-2010.g.), aktuelizira i dostavi novoformiranim organima vlasti.

Poslovni sektor Kantona Sarajevo, putem Komore, je u razdoblju od 2008.g, kada su se pokazali prvi znaci prisustva globalne ekonomske krize u bh privredi, pa sve do kraja 2010.g. predložio 30 strateških mjera, kao pomoć domaćim firmama, da se, pored postojećih strukturalnih problema, lakše nose sa udarima svjetske privredne recesije.

Prijedlozi mjera upućeni su, ovisno od nadležnosti, izvršnoj vlasti Kantona Sarajevo (9 mjera), Federacije BiH (8 mjera) i države (13 mjera), sa očekivanjem da budu, kroz partnersku saradnju sa poslovnim sektorom, blagovremeno razmotreni i usvojeni. Kako svaka od ovih strateških mjera sadrži niz konkretnih aktivnosti za njihovu realizaciju, to se može reći da je poslovni sektor za sve nivoe vlasti uputio preko 100 vrlo konkretnih prijedloga za uspješnije rješavanje problema u privredi.

Iako su neki od prijedloga prihvaćeni, izostala je ozbiljnija reakcija vlasti. To je imalo za posljedicu multipliciranje problematike tako da su se pojedine privredne oblasti, posebno u realnom sektoru (građevinarstvo, industrija..) našle u najtežoj poziciji od završetka agresije.

Pored navedenih mjera, značajno je istaći da je Komora, u saradnji sa nadležnim organima Kantona Sarajevo i općinama, u ovom periodu **realizovala 21 razvojni projekat** u kojima su predloženi strateški ciljevi **za razvoj prioriternih oblasti i grana privrede**, odnosno za oblast industrije, poljoprivrede i turizma, te mjere za ostvarivanje tih ciljeva. U okviru tih projekata predloženo je **214** strateških mjera i aktivnosti, i što je veoma značajno, veliki broj konkretnih prijedloga za realizaciju svakog strateškog cilja.

Novi integralni pregled **Mjera poslovnog sektora Kantona Sarajevo za rješavanje ključnih problema u privredi i ublažavanje posljedica privredne krize (2008-mart 2011.g.)** biće upućen **novoformiranim organima vlasti.**

Isti sadrži ukupno 31 mjeru, za Kanton deset (10), za FBiH devet (9) i za BiH dvanaest (12).

Poslovni sektor očekuje da nova vlast promjeni odnos spram privrede. U suprotnom, negativne posljedice bi bile nesagledive.

A. MJERE IZ NADLEŽNOSTI KANTONA SARAJEVO

1. Povećati efikasnost kantonalne i općinskih administracija, izvršiti njihovo smanjenje, te svesti nivo javne potrošnje u realne okvire

Ova aktivnost, podrazumijeva i: **smanjenje svih troškova javne uprave** koji nisu u osnovnoj funkciji organa; **preispitivanje plaćanja obaveza javnih preduzeća i drugih organizacija koje se dijelom finansiraju iz Budžeta**, a koje ne daju adekvatne rezultate; **striktno provođenje propisa iz radnih odnosa**; usklađivanje njihovih primanja sa primanjima u privredi i td.

2. Formirati ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu na nivou Kantona

Formiranje ovog ministarstva bi se provelo na način **da se postojeći odjeli u Ministarstvu privrede Kantona**, kojima je nadležnost poljoprivreda, prehrambena industrija, šumarstvo i vodoprivreda, **transformišu u novo ministarstvo**, čime se isključuje povećanje postojeće administracije, a dobija na njenoj efikasnosti.

3. Formirati Kreditno-garancijski fond na nivou Kantona Sarajevo

Po osnovu sredstava fonda prikupila bi se dodatna sredstva komercijalnih i razvojnih banaka, namijenjenih finansiranju strateških projekata Kantona Sarajevo.

4. Izdvojiti najmanje 5% Budžeta Kantona za povoljno kreditiranje izvozno orijentisanih (posebno proizvodnih) preduzeća sa sjedištem u Kantonu Sarajevo

Sredstva bi se koristila i za podršku izvoznicima kroz različite mjere podsticaja i subvencija uvoznih materijala, energenata, regresiranja kamata i dr.

Izvršiti koncentraciju sredstava iz Budžeta namijenjenih za investicije i iz tih sredstava finansirati strateške projekte od značaja za razvoj Kantona. Prioritetne projekte izabrati putem stručne javne rasprave u organima Kantona i privrednim asocijacijama.

5. Održati zamah investicione aktivnosti u Kantonu Sarajevo

To se posebno odnosi na javne investicione projekte iz oblasti saobraćajne infrastrukture i energetike, a zatim na investicije za proizvodnju hrane i sirovina za prehrambenu industriju, te strateške oblasti privrede (metaloprerađa, drvoprerađa, turizam, i dr.). U tom pravcu **treba hitno pokrenuti i javne radove u Kantonu Sarajevo**.

6. Intenzivirati dalji razvoj industrijskih zona i poslovnih inkubatora

S ciljem intenziviranja industrijske proizvodnje, većeg priliva direktnih stranih investicija, stvaranje pogodnosti za preseljenje određenih proizvodnji iz EU i drugih industrijski razvijenih zemalja, neophodno je ubrzati razvoj industrijskih zona i poslovnih inkubatora te intenzivirati njihovo infrastrukturno opremanje i ustupanje proizvodnim kompanijama pod povoljnim uslovima.

7. Podsticati efikasniju uspostavu privatnog i javnog partnerstva

Realizaciju pojedinih investicija usmjeravati putem ovog oblika partnerstva i u tom pravcu inicirati hitno donošenje i dogradnju legislative iz ove oblasti.

8. Inicirati emisiju municipalnih (općinskih/lokalnih) obveznica, kao novih izvora finansiranja

Na osnovu postojeće zakonske regulative u FBiH (Zakon o tržištu vrijednosnih papira u FBiH „Sl.novine FBiH», br.85/08), usvojiti podzakonske akte o emisiji municipalnih obveznica, kao novog izvora neophodnih sredstava za finansiranje kapitalnih projekata emitera - Kantona, Grada Sarajeva i lokalnih zajednica.

9. Inicirati aktivnosti na pripremi projekata u cilju korištenja sredstava evropskih fondova podrške, lokalnom i regionalnom ekonomskom razvoju

Za pristup sredstvima iz evropskih fondova podrške privrednom i infrastrukturnom razvoju lokalne zajednice i/li regiona **neophodno je imati pripremljene projekte**, ekonomski opravdane i finansijski efikasne.

10. Nacrt budžeta Kantona blagovremeno dostavljati poslovnom sektoru, putem Komore

Na ovaj bi način, **poslovni sektor Kantona, putem Komore, predlagaču Budžeta mogao uputiti svoje primjedbe i sugestije u kreiranju razvojne funkcije budžeta.**

Da to sada nije slučaj, primjer su izdvajanja za poljoprivredu, koja su zakonski regulisana, i gdje se godinama ne poštuju utvrđena procentualna izdavajanja za podsticaj ove oblasti (čl.10. Zakona o novčanim poticajima u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji na području KS).

B. MJERE IZ NADLEŽNOSTI FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

1. Rasteretiti privredu po osnovu poreza, doprinosa i drugih izdvajanja

- S ciljem izjednačavanja uslova poslovanja na cijelom prostoru Bosne i Hercegovine u Federaciji Bosne i Hercegovine **doprinose na plaće** u naredne tri godine **smanjiti za 15%, odnosno po 5% godišnje**.
- Razmotriti mogućnost da preduzeća koja minimalno 50% svoje ukupne proizvodnje izvoze, budu oslobođena ili subvencionirana za plaćanje poreza i doprinosa za 50%.
- **Izmijeniti način obračuna** parafiskalnih izdataka, **koji za osnovicu imaju ukupan prihod** (naknade za turističke zajednice, šume, vode, i sl.), koje, zbog ovakvog načina obračuna, značajno opterećuju privredu a što nije slučaj u razvijenim ekonomijama EU i svijeta.

2. Ubrzati postupak donošenja Projekta "Giljotina propisa" u cilju pojednostavljenja administrativnih procedura i povećanja efikasnosti administracije

U tom smislu:

- **uspostaviti Ured za regulatornu reformu na nivou FBiH;**
- **formirati privredne sudove**, koji bi brže i lakše rješavali privredne sporove. Formiranjem odjeljenja za privredno sudovanje, na zahtjev poslovnog sektora, je učinjen značajan pomak u rješavanju privrednih sporova, ali je to nedovoljno i iziskuje sistemsko rješenje. Koristiti i mogućnost alternativnog rješavanja sporova (medijacija i sl.).

3. Formirati ministarstvo građevinarstva na nivou FBiH

Formiranje ministarstva bi se provelo na način da se **iz postojećih ministarstava Vlade FBiH- Ministarstva energije, rudarstva i industrije, te Ministarstva prostornog uređenja**, izdvoje dosadašnje službe ili odjeli koji su se bavili građevinarstvom i njegovom problematikom. Osnovni cilj: planiranje, praćenje razvoja, te sistemsko rješavanje problematike građevinarstva, kao generatora razvoja niza drugih privrednih oblasti.

4. Striktno primjeniti zakonske odredbe o procentualnoj visini izdvajanja sredstava budžeta za novčane poticaje razvoju privrede, obezbjeđujući punu transparentnost njihovog trošenja

5. Konkretnim podsticajnim mjerama osigurati realizaciju investicionog ciklusa, posebno u sljedećim oblastima:

- razvoj saobraćaja i saobraćajne infrastrukture,
- razvoj proizvodnje energije na bazi domaćih izvora,
- razvoj poljoprivrede i sela kao područja proizvodnje hrane i sirovinske osnove za prerađivačku industriju,
- razvoj prerađivačke industrije na bazi domaćih sirovina,
- razvoj turizma,
- razvoj malih i srednjih preduzeća.

Naglašena je potreba urgentnog djelovanja svih nivoa vlasti kako bi se obezbjedio nastavak svih započetih radova iz programa javnih investicija, kako na nivou FBiH tako i na nivou lokalnih zajednica.

Mogući izvori sredstava:

- slobodna sredstva Centralne banke Bosne i Hercegovine (iznad emisije KM);
- **oročeni depoziti javnih preduzeća, koji bi se, dopunom postojeće zakonske regulative, vezane za poslovanje banaka, trebali deponovati kod državnih banaka i koji bi činili kreditni fond za finansiranje kapitalnih razvojnih projekata**
- emisija obveznica;
- dio budžeta (racionalizacija javne uprave);
- sredstva od privatizacije državnog kapitala i **poreznih viškova**;
- zaduženje (po osnovu dobiti firmi u većinskom državnom vlasništvu),
- **uspostavljanje i podsticanje partnerstva privatnog i javnog ulaganja,**
- **korištenje koncesije** kao forme realizacije investicija (energetski sektor, telekomi, putna i komunalna infrastruktura);
- **aplikacije na projekte** koji se finansiraju **iz sredstva EU fondova, Svjetske banke, EBRD i drugih međunarodnih izvora**;
- **stvaranje ambijentalnih (političkih i ekonomskih) uslova koji bi ponukali strane kompanije EU i drugih razvijenih zemalja** na preseljenje određenih proizvodnji u FBiH i BiH. U tom pravcu **intenzivirati dalji razvoj industrijskih zona, otvaranje** poslovnih inkubatora i **tehno-parkova**, te njihovo infrastrukturno opremanje i ustupanje proizvodnim preduzećima pod povoljnim uslovima;

6. Podsticanje rasta i razvoja, posebno izvozno orijentisanih preduzeća, putem:

- **kredita** sa povoljnom kamatnom stopom (putem Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine);
- **uvođenja podsticajne cijene elektro energije** kada su u pitanju strateški potrošači, posebno izvoznici;
- **otkupa dijela potraživanja** izvoznika;
- **smanjenja poreza i doprinosa** (za one koji minimalno **50%** svoje proizvodnje izvoze);
- **stimulisanja proizvodnje više faze prerade** i proizvoda kojima se **supstituiše uvoz**;
- **izgradnje i dogradnja sistema tehničke infrastrukture** za analizu i utvrđivanje usklađenosti proizvoda sa kriterijima i standardima EU, **za izgradnju novih i akreditiranje postojećih laboratorija za ispitivanje kvaliteta gotovih proizvoda**, sirovina, materijala i gotovih proizvoda, i dr.;
- **izgradnje zakonskih instrumenata** koji će obezbijediti usmjeravanje poreznih viškova u razvojne projekte umjesto u potrošnju;
- **efikasne kontrole uvoza radi sprečavanja nelojalne konkurencije** uvozne robe kroz kontrolu kvaliteta uvozne robe uz primjenu legalnih mjera zaštite domaće proizvodnje (posebno od damping cijena);
- **eliminisanja** svakog oblika diskriminacije i **monopola** između privrednih subjekata koji proizlaze iz strukture vlasništva kapitala ili drugih razloga, bilo da je riječ o javnom ili privatnom sektoru;
- **uvođenja stimulacija za primjenu novih tehnologija** koje će obezbjeđivati razvoj proizvodnji zasnovanih na znanju i inovacijama i većeg učešća dodane vrijednosti u proizvodu/usluzi.

7. Izmijeniti i dopuniti zakone i druge propise čija se primjena nije potvrdila u praksi

- **Zakona o porezu na dobit**, u segmentima gdje se oslobađanja od poreza i olakšice vežu za neprimjerenu visinu investiranja od 20 miliona KM u periodu od pet godina, što je neprihvatljivo posebno za mala i srednja preduzeća;

- **Zakona o porezu na dohodak**, u smislu da se prvo izmiruju plaće zaposlenika, a u sljedećih petnaest dana porezi i doprinosi;
- **Uredbe o uređenju zemljišta** (sa zakonskom snagom) u smislu izmjene nerealno postavljenih zahtjeva za građevinske firme, vezanih za obaveznu dokumentaciju;
- **Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta** u smislu izmjene sadašnjih rigidnih uslova licenciranja građevinskih firmi – uskladiti sa uslovima licenciranja u drugom entitetu BiH i zemljama okruženja;
- Izvršiti **dopune Zakona o koncesijama** (na sva tri nivoa vlasti). **Više koristiti koncesiju**, u skladu sa postojećom regulativom;
- Razmotriti mogućnost zakonskog regulisanja i **kvalifikacije kao krivičnog djela neplaćanje ugovorenih obaveza**;
- Izvršiti izmjene **Zakona o izvršnom postupku FBiH, jer se postojećim odredbama ograničava naplata po izvršnim sudskim rješenjima kada su pitanju budžetski korisnici.**

8 . Pristupiti reformi javne uprave i socijalnog sektora:

- **uspostaviti strogi nadzor nad javnim sektorom s ciljem smanjenja neproizvodne potrošnje. U tom smislu je neophodno donijeti zakon o budžetskim korisnicima i korisnicima izvan budžetskih fondova;**
- svesti javnu potrošnju u realne okvire kroz racionalizaciju državne uprave;
- budžetski deficit ne namirivati iz prodaje imovine i putem ino-zaduženja, već smanjenjem troškova i racionalizacijom budžetske potrošnje;
- otkloniti nesrazmjer u propisima i stvarnim mogućnostima izvršenja općih kolektivnih ugovora;
- vršiti usklađivanje plaća u javnom sektoru sa kretanjima u privredi.

9. Objedinjavanje poslovnog sektora kroz komorski sistem

Za državne organe je svrsishodnije i racionalnije komunicirati sa privrednim subjektima putem jedne asocijacije, a dosadašnja praksa je potvrdila **da su komore najprihvatljiviji zastupnik interesa privrede u funkciji partnerstva prema izvršnoj vlasti** u izgradnji privrednog sistema i unapređenja rada i poslovanja, kako je to slučaj u svim razvijenim zemljama tržišne privrede.

Za privredu je **neophodno dodijeliti komorskom sistemu znatna ovlaštenja, po uzoru na komorske sisteme evropskih zemalja a posebno zemalja EU.** Time bi se postigla efikasnost rada privrednih subjekata, jer bi komore bile centar za izdavanje svih neophodnih ovlaštenja i dokumenata.

Neophodno je uključiti **komorski sistem, posredovanjem u formiranju konzorcija**, posebno kada su u pitanju konzorciji zajedničkog nastupa kompanija iz Federacije BiH i Republike Srpske. BH konzorciji dobivaju na značaju osobito na kapitalnim projektima kao što su izgradnje autoputeva, energetske kapaciteta, željezničke infrastrukture i sl.

Zbog navedenog, nameće se **neophodnost izmjene Zakona o privrednim komorama u Federaciji Bosne i Hercegovine u smislu vraćanja obaveznosti članstva u Komori.**

C. MJERE IZ NADLEŽNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

1. **Postići politički konsenzus u izgradnji makroekonomske politike Bosne i Hercegovine** kao odgovor na uticaj svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH

2. Sačiniti dublju **analizu** i na osnovu nje **usvojiti strategiju za sprečavanje i kontrolu negativnih efekata** na privredu Bosne i Hercegovine **izazvanih globalnom ekonomskom krizom**

3. **Ubrzati reforme u Bosni i Hercegovini i kreirati zakonsku regulativu**, kojom će se obezbijediti **formiranje ključnih državnih institucija od interesa za privredu**

U skladu sa Općim okvirnim Sporazumom za mir u Bosni i Hercegovini, osnovati javna preduzeća na nivou Bosne i Hercegovine za ceste, željeznice, luke, energetiku, poštanske i komunikacijske usluge, i dr.

4. **Ubrzati postupke u ispunjenju obaveza Bosne i Hercegovine iz Sporazuma o stabilizaciji i približavanju EU i za sticanje statusa kandidata za članstvo u EU**

Predstavnike poslovnog sektora intenzivnije uključiti u pregovaračku aktivnost sa EU. Nadležni organi i privredne komore trebaju stalno i koordinirano raditi na **osposobljavanju** kompanija za poslovanje na tržištu EU u skladu sa direktivama EU, a posebno u pogledu usklađenosti proizvoda sa propisima o sigurnosti proizvoda koji su na snazi u EU.

5. **Aktivirati slobodna sredstva Centralne banke Bosne i Hercegovine i usmjeriti ih, putem razvojnih banaka, za podršku privredi, posebno izvozno orjentisanoj**

6. **Unaprijediti upravljanje novčanim tokovima, kako bi se omogućilo nesmetano finansiranje poslovnih aktivnosti preduzeća**

Neophodno je poduzimati i druge mjere koje se odnose na upravljanje kreditima i kreditnim rizicima.

7. **Povećati garantni iznos štednje građana**, prilagođavajući ga garantnom iznosu u zemljama regije

8. **Izvršiti izmjene i dopune zakona iz nadležnosti organa Bosne i Hercegovine u smislu njihovog prilagođavanja potrebama i interesima bh privrede, posebno izvozno orjentisane**

To se, prije svega odnosi na:

- **Donijeti jedinstveni Zakon o privrednim društvima**, čime bi se, između ostalog, stvorio jedinstveni ekonomski prostor u BiH;
- **Zakon o akcizama**, u kojem su učinjena određena poboljšanja. Međutim, u cilju zaštite domaće proizvodnje, neophodno je povećati akcize za uvoznju robu jer uvoznici

prikazuju nerealnu, nižu nabavnu cijenu akcizne robe čime direktno ugrožavaju domaće proizvođače ovih proizvoda. Ova mjera podrazumjeva i snažniju kontrolu uvoza.

- **Zakon o PDV-u**, gdje je neophodno uvođenje niže stope za prehrambene proizvode, izdavačko-grafičku djelatnost, ortopedsku pomagala te informatičku opremu koja se koristi za potrebe obrazovanja;
- **Zakon o javnim nabavkama**, čija je izmjena i dopuna u toku. Neophodno je da se poslovni sektor maksimalno uključi u raspravu o ovom Zakonu. Posebnu pažnju obratiti kod raspisivanja javnih tendera-ispunjavanju svih uslova prije objave tendera. Primjer: za velike investicione projekte, neophodan uslov je okončanje postupka eksproprijacije, odnosno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa prije raspisivanja tendera te uspostavljanje kriterija u kojima će domaće kompanije ravnopravno, sa stranim kompanijama, učestvovati na raspisanim tenderima;
- **Zakon iz oblasti vanjskotrgovinskog poslovanja i carina**, u smislu izjednačavanja tretmana domaćeg i ino-ulagača, uspostavljanja mehanizama zaštite domaćeg tržišta od nekontrolisanog uvoza i izvoza, nelojalne konkurencije, lobiranja i dampiških cijena i dr.
- Pokretanje postupka donošenja **Zakona o državnoj podršci/potpri privredi**;
- Stvoriti zakonski okvir kojim bi se **depoziti javnih kompanija držali u bankama sa državnim ili većinskim državnim kapitalom**. To bi bio osnov za povoljno finansiranje većih razvojnih projekata bh kompanija, a posebno izvoznica;
- **Izgraditi sistem tehničke infrastrukture za analizu usklađenosti proizvoda sa standardima i kriterijima Evropske unije.**

U okviru ove aktivnosti, neophodno je poboljšati kapacitete za provođenje procesa akreditacije (izgradnja laboratorija za ispitivanje i kalibraciju, formiranje tijela za inspekcije i certificiranje, i dr.).

9. Inicirati uvođenje legalnih mjera zaštite domaće proizvodnje po osnovu primjene Sporazuma CEFTA, koje koriste i druge zemlje potpisnice

10. Preko DKP mreže, FIPA, Komore i medija intenzivirati aktivnosti na promociji domaćih proizvoda u inozemstvu i proširivanju izvoza na šira tržišta

Posebnu pažnju usmjeriti na privlačenje kapitala dijaspore za investiranja u bh privredu te stvarati ambijent za podsticanje takvih ulaganja.

11. Aktuelizirati i nastaviti kampanju: „Kupujmo – koristimo domaće“

Ova kampanja je potrebna i nužna na bh prostoru. Veliki dio zemalja u tranziciji, iz objektivnih razloga (snažan priliv stranih roba na doskorašnja zatvorena tržišta) već dugi niz godina sistematično provode ovakvu vrstu kampanja, sve u cilju očuvanja domaćih brendova i proizvodnje. Kampanja se provodi sistematski, počev sa edukacijom mladih od osnovnih obrazovnih ustanova.

12. Urediti stanje u statistici i statističke izvještaje prilagoditi standardima Evropske unije

Na temelju ovoga omogućiće se praćenje rezultata privrede uz uporedbu sa rezultatima svjetske, evropske i regionalnih privreda.
